

(101)

DZIENNIK WYROKÓW
OGÓLNEGO ZEBRANIA

WARSZAWSKICH DEPARTAMENTÓW

RZĄDZĄCEGO SENATU

W SPORACH JURYSDYKCYJNYCH.

WARSZAWA.

W Drukarni Rządowej.

1845.

WÓJOW WYBORÓW

ОГОЛНУТО СЪБРАНА

WARSAWSKICH DEPARTAMENTOW

UTAVES OGEANDANI

1894

AWASHAW

W DRUKARZU KRAJOWYM.

5481

(3)

kapłan katolicki.
licka wynajaz, a ślub dawał im
z Duwerów, religia trymsko-kato-
ku 1820 zwiasek małżeński z Żofią

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Wyróbk ten został w

Opis... Z...

Ogólne Zebrańie

Warszawskich Departamentów Rządzącego

Senatu.

zwangsgeliehen, in die Hände der

D

Rozwiązując wytoczony przez

Kommissya Rządowa Sprawiedli-

wości, spór jurysdykcyjny nastę-

pnéj osnovy, jakoto:

Niejaki Bogumiń Stark wyzna

nia ewangelickiego, zawarł w ro-

zanie małżeństwa, czyli I*

ku 1829 związek małżeński z Zofią z Duwerów, religią rzymsko-katolicką wyznającą, a ślub dawał im kapłan katolicki.

Na dniu 19 Kwietnia (1 Maja) 1839 r. zapadł następnie w Sądzie drugiej instancji Archidiecezyi Warszawskiej wyrok, mocą którego na powództwo Starka, a z przyczyny cudzołóstwa jego żony rozłączenie co do stołu i łóża na czas nieograniczony wyrzeczonem zostało. Wyrok ten zostawszy w swjej treści w księdze małżeństw zaciągnięty, stał się prawomocnym.

Stark jednak wystąpił znowu przed Sąd Konsystorski Wyznań ewangelickich, i na tychże samych, co w Sądzie katolickim zasadach domagał się rozwiązania małżeństwa, pomiędzy nim a Zofią z Duwerów zawartego i co do stołu i łóża przez Sąd katolicki już rozłączonego.

Przy wprowadzeniu tej sprawy w Konsystorz ewangelickim,

wniósł Prokurator Królewski: że gdy wedle artykułu 196 i 197 prawa o małżeństwie z r. 1836 Sąd Konsystorski rzymsko-katolicki, właściwym jest sądem do rozpoznawania ważności małżeństwa przez kapłana tegoż wyznania pobłogosławionego, i wyrok w tym Sądzie zapadły, obowiązuje, powód zatem, z swém żądaniem oddalony być winien.

Sąd atoli Konsystorski wyznań ewangelickich nie zważając na pomienione wnioski, małżeństwo pomiędzy Bogumiłem Stark a Zofią z Duwerów zawarte, względem samego tylko powoda Stark, za rozwiązane uznał.

Wyrok takowy z daty 8 (20) Stycznia 1841 r. oparł pomieniony Sąd na następnych zasadach, jako to:

- a) że prawo o małżeństwie z r. 1836 ściśle odróżnia rozwiązanie małżeństwa, czyli roz-

wód, od nieważności jego, tudzież rozłączenia co do stołu i łoża.

b) że co do małżeństw między wyznawcami katolickimi i ewangelickimi, prawo to w artykule 196 i 197 jedynie sprawy o ważność lub nieważność małżeństwa z pod sądownictwa ewangelickiego wyłączyło, w tych przypadkach, kiedy ślub dawany był przez księdza katolickiego i tylko wyroki względem takowej nieważności przez Konsystorze katolickie wydane, obowiązującymi dla obudwóch stron uważało, wzbraniając poszukiwania rozwodu, lecz nie odjęło bynajmniej Sądowi konsystorskiemu ewangelickiemu władzy rozpoznawania spraw o rozwiązanie małżeństwa ważnie zawartego.

c) że powód Stark wyznania ewangelickiego nie otrzymał wyroku Sądu rzymsko-katolickiego, w przedmiocie nieważności małżeństwa, lecz wyrok tego Sądu stanowiący rozłączenie co do stołu i łoża, które nie odnosząc się do sporu względem ważności lub nieważności związku małżeńskiego, dyspozycyom art. 196 i 197 nie podpada.

d) że wyrok Sądu Duchownego katolickiego, stanowiący rozłączenie co do stołu i łoża i na czas nieograniczony, nie może tamować powodowi Stark jako ewangelikowi skargi o rozwód z powodu cudzołóstwa żony, kiedy prawo o małżeństwie żadnego w tym względzie nie obejmuje zakazu, i tym sposobem zachowało ogólną pierwotną zasadę przez pismo święte utwierdzo-

na, według której małżonkowi religia ewangelicka wyznajacemu, w każdym wypadku służy prawo żądania rozvodu z powodu cudzołóstwa małżonka drugiego, nie potrzebując na to wyraźnego upoważnienia.

e) że skutek jaki do rozvodu jest przywiązany, iż powód może zawrzeć nowe związki małżeńskie, pozwana zaś iako katoliczka, zostawałaby w rozłączeniu, rozpoznaniu tej sprawy nie przeszkadza właśnie dla tego, że prawo o małżeństwie w art. 196 podobny skutek, z unieważnienia małżeństwa między różnawiercami przypuszcza.

Wyrok pomieniony Sądu konsystorskiego wyznań ewangelickich, zaciągnięty podobnież został w księdze małżeństw przy tutejszym kościele Panny Maryi znaj-

dujący się, ale gdy przyszło do zamieszczenia treści onego w duplikacie akt stanu cywilnego, jakie odnośnie do art. 91 Kodexu Cywilnego w Archiwum głównem krajowem znajdować się powinny, Prokurator Królewski przy Trybunale Cywilnym Gubernii Mazowieckiej, zważając że wyrok ten wydany został z wyraźną obrazą prawa o małżeństwie, przedłożył swoje w tém uwagi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, z zapytaniem: czy ten wyrok Konsystorza ewangelickiego ma być wykonany? oraz jak nadal w podobnych zdarzeniach art. 196 i 197 prawa o małżeństwie, tłómaczyć i stosować należy?

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości zgłębiwszy troskliwie przedstawiony Jój przedmiot, uważała:

że prawo o małżeństwie z r. 1836 w przepisach o małżeństwie między osobami wyzna-

nia katolickiego i ewangelickiego stanowią: iż małżeństwa takowe zawierane być winny przez Duchownego tego wyznania, do którego należy narzeczona, i że sąd duchowny tego wyznania, którego Duchowny ślub dawał, będzie właściwym do rozpoznawania ważności zawartego związku małżeńskiego, jednocześnie utwierdziło najmocniej tę zasadę; że skoro ślub zawarty został przez Duchownego rzymsko-katolickiego, Sąd jedynie katolicki, o ważności jego stanowić może, wyrok jego obiedwie strony obowiązuje, a ewangelik biorąc ślub od duchownego katolickiego, tym samym przepisom tego wyznania zupełnie poddaje się.

że zasada ta wyraźnie utwierdzona jest w art. 196 i 197 tegoż prawa;

że zastosowanie przepisów prawa temi artykułami objętych, najmniejszej wątpliwości nastroczać nie może, a rozumowanie Konsystorza ewangelickiego, jakoby pod wyrazem użytym w art. 196 ważność małżeństwa, nie były objęte przypadki rozwiązania małżeństwa, i że chociaż Sąd katolicki byłby właściwym do stanowienia względem ważności małżeństwa, to niemniej jednak Konsystorzowi ewangelickiemu służyłoby jeszcze prawo, rozwiązania takiego małżeństwa; jest niewłaściwem, bo widocznem jest, że w tym przypadku wyraz ważność, użyty jest w obszerniejszym znaczeniu i obejmuje w ogólności to wszystko, co dotyczy utrzymania lub uchylenia w jakim bądź sposobie związku małżeńskiego, co okazuje się także z następnego

artykułu, w którym już wyraźnie powiedziano: że skoro duchowni obu wyznań małżeństwo pobłogosławili, żadna strona nie może poszukiwać rozwodu;

że ostatnia ta zasada stosując się do małżeństw zawartych przez Duchownych obu wyznań, tym bardziej jeszcze i tym wyraźniej stosuje się do tych, które tylko przez Duchownego katolickiego, a bez żadnego wpływu Duchownego ewangelickiego, zawarte były, że zaś prawo wyraźnie tego nie wyrzekło, to dla tego jedynie, iż uważało to niepotrzebnym postanowiwszy w artykule poprzednim, iż co do małżeństw stanowiąc będzie Sąd tego wyznania, do którego należał Duchowny, który ślub dawał; a zatem Sąd katolicki jeżeli małżeństwo

przez Duchownego tylko katolickiego pobłogosławionem było;

że z zacytowanych wyżej dwóch artykułów prawa, które w ścisłym z sobą zostają związku, płynie niewątpliwie to przekonanie, iż małżonek ewangelicki zawierający ślub w kościele katolickim, przez to już samo oddaje się pod zasady tego wyznania i uznaje skutki jakie to wyznanie do małżeństwa prawnie zawartego przywiązało;

że nawet inna zasada postanowiona być nie mogła, boby doprowadziła do tego wypadku, iż strona katolicka pozostałaby w związku małżeńskim, a strona ewangelicka uwolniona od niego mogła wejść w nowe związki małżeńskie, przypuszczalaby zatem w niektórych wypadkach możliwość dwużenstwa, a rozumowanie Kon-

systorza, iż już samo prawo w art. 196 ten przypadek przypuściło, nie jest uzasadnionem, chociaż bowiem artykuł ten stanowi, iż strona katolicka, której małżeństwo przez Sąd duchowny ewangelicki rozwiązaniem zostało, nie będzie mogła zawrzeć nowych związków małżeńskich, nim przez właściwą Władzę duchowną katolicką, małżeństwo jej unieważnionem nie będzie. To tylko w tym przypuszczeniu, iż małżeństwo takie przez Duchownego tylko ewangelickiego zawarte, jako w obliczu rzymsko-katolickiego kościoła Sakramentu niestanowiące, byłoby zawsze i niewątpliwie za nieważne uznane, a to tym bardziej, gdyby poprzednio już przez Konsystorz ewangelicki rozwiązane było.

Z tych to wszystkich uwag, powzięła Kommissya Rządowa Spra-

wiedliwości zdanie: że wyrok Konsystorza Ewangelickiego z dnia 8 (20) Stycznia 1841 rozwiązuje małżeństwo między Bogumiłem Stark a Zofią z Duwiorów jest wyraźnie przeciwny prawu o małżeństwie, tudzież że wnioski Prokuratora Królewskiego w samym Konsystorzu ewangelickim uczynione, jako i uwagi Prokuratora Królewskiego przy Trybunale Cywilnym Gubernii Mazowieckiej przedstawione, są zupełnie uzasadnione, a nakoniec że Konsystorz ewangelicki tym niewłaściwiej rzeczony wyrok wydał, skoro względem małżeństwa Bogumiła Stark który sam uznał właściwość Konsystorza rzymsko-katolickiego, i do tego Konsystorza naprzód ze skargą wystąpił, był już wyrok prawomocny Konsystorza katolickiego, rozłączenie co do stołu i łóża stanowiący, a w takim stanie rzeczy Konsystorz ewangelicki po-

stanowił, wbrew temu, co już prawomocnie było osądzonem.

Znajdując więc Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, że niepodobna jest utrzymać w swęj mocy wyrok Konsystorza ewangelickiego co do małżeństwa Bogumiła Stark zapadły, i że niemożna dopuścić, aby Stark zawierał nowe związki małżeńskie, a żona jego miała w poprzednim związku pozostać i być jego małżonką aż do śmierci, z drugiej zaś strony mając jeszcze na uwadze, iż koniecznem jest zapobiedz, aby na przyszłość na zasadzie niewłaściwego tłómaczenia prawa o małżeństwie podobne nie zapadały wyroki, i aby wbrew temu prawu rozwód wszystkim ewangelikom z katolikami poślubionym nie był udzielany, poleciła Kommissya Rządowa Sprawiedliwości Prokuratorowi Królewskiemu przy Trybunale Cywilnym Gubernii Mazowieckiej, aby tyle razy rze-

czonego wyroku aż do dalszych rozporządzeń nie wykonywał.

Składając zaś Kommissya Rządowa Sprawiedliwości swój w tej mierze rapport z d. 3 (15) Listopada 1841 do decyzji Rady Administracyjnej, wniosła w konkluzji: czy ze względu na przywiezione powyżej okoliczności, Rada nie uzna stosownem, iżby w mowie będący wyrok Konsystorza ewangelickiego wniesiony był w drodze sporu jurysdykcyjnego do Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, a to na zasadzie art. 1go Najwyższego Ukazu z d. 6 (18) Września 1841 roku.

Rada zaś Administracyjna rozważywszy na swém posiedzeniu z dnia 4 (16) Listopada 1841 r. takowe przedstawienie, podzieliła zdanie Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, że przedmiot który wywołał wniesienie z jej strony

Dz. Wyr. O. Z. W. D. R. S.

sporu jurysdykcyjnego z natury swój ważny, ulega w myśl powołanego Najwyższego Ukazu, ostatecznemu rozwiązaniu Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu i tym celem pomieniony rapport Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości do dalszego wedle przepisów zawyrokowania Ogólnemu Zebraniu Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu przesłała.

Po wysłuchaniu zdania sprawy i opinii swój Kommissyi do rozpoznawania i przygotowywania spraw ustanowionej,

Zważywszy:

że rozstrzygnięcie obecnego sporu jurysdykcyjnego zależy od rozwiązania następujących kwestyj, to jest:

1. czyli Sąd Konsystorski wyznań ewangelickich właściwym jest odnośnie do pra-

wa o małżeństwie z r. 1836 do wyrokowania w sprawach o rozwód, między małżonkami, z których jedna strona wiarę rzymsko-katolicką, a druga ewangelicką wyznaje, i którym ślub dawał kapłan katolicki;

2. czyli na przypadek, jeśli Sąd Konsystorski wyznań ewangelickich dopuścił się istotnie obrazy prawa o małżeństwie z roku 1836 wyrokując w sprawie pomiędzy małżonkami Stark, wyrok pomienionego Sądu Konsystorskiego wyznań ewangelickich z daty 8 (20) Stycznia 1841, na skutek wytoczonego sporu jurysdykcyjnego unieważnieniu ulegać może;

3. czyli do rozwiązania Ogólnego Zebrania Warszaw-

skich Departamentów Rządzącego Senatu wniesiony został spór jurysdykcyjny dotyczący jedynie pojedynczego wypadku co do małżonków Stark, lub też ogółowy, mający na celu wyjednanie w ogółności wyrzeczenia pod względem, który z Sądów Duchownych, to jest rzymsko-katolicki lub ewangelicki, do rozpoznawania spraw pomiędzy małżonkami, z których jedna strona wiarę katolicką, a druga ewangelicką wyznaje, i którym ślub dawał kapłan katolicki; jest właściwym? Jeśli zaś idzie o to, aby tego ostatniego rodzaju spór jurysdykcyjny rozwiązany został, czyli na taki wypadek ogólne Zebranie Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu mocnym jest toż rozwiązywać;

4. czyli nakoniec, oraz jakie zwłaszcza też ze względem na ważność przedmiotu i złe skutki z mylnego tłumaczenia prawa o małżeństwie wynikać na przyszłość mogące, zawyrokowanie w tej mierze Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu nastąpić może?

W rozwiązaniu zaś takowych zapytań:

Zważywszy:

Co do pierwszego zapytania: że artykuł 196 prawa o małżeństwie, który się stał głównym powodem do obecnego sporu jurysdykcyjnego, stanowi co następuje:

„Sąd duchowny tego wyznania, którego był Kapłan ślub dający, będzie właści-

„wym do rozpoznawania
 „ważności związku małżeń-
 „skiego, wyrok jego obie-
 „dwie strony, obowiązuje.
 „Jednakże strona rzymsko-
 „katolicka, której małżeń-
 „stwo unieważnioném zosta-
 „ło przez Konsystorz ewan-
 „gielicki, nie będzie mogła w
 „żadnym przypadku w nowe
 „wchodzić związki małżeń-
 „skie, póki poprzednie jęj
 „związki przez Zwierzchność
 „Duchowną katolicką unie-
 „ważnione nie będą.“

Ze tak ze względu na to, iż
 artykuł pomieniony, należy do
 przepisów dotyczących mał-
 żeństw między osobami wy-
 znań katolickiego i ewangelic-
 kiego, jakoteż z uwagi na o-
 snowę w mowie będącego ar-
 tykułu, żadnej nie może ule-
 gać wątpliwości, iż rzeczony
 przepis prawa wspólnym jest,

tak dla Sądu Duchownego
 rzymsko-katolickiego jakoteż
 ewangelickiego, a skoro tak
 jest, nie można wyrazu wa-
 żność w tym artykule tłóma-
 czyć wedle jednostronnego
 znaczenia, jakie mieć może
 podług przepisów prawa roz-
 działu IV dotyczących wy-
 łącznie małżeństw między o-
 sobami, wyznającemi wiarę
 ewangelicką, lecz zarazem i
 wedle tego znaczenia, jakie
 do takowego wyrazu odnośnie
 do przepisów rozdziału I. ścia-
 gających się do małżeństw
 między katolikami są przywia-
 zane, a że też ostatni rozdział,
 w szczególności zaś artykuł
 4, 60, 62 i 73, wyjaśniają, iż
 wedle przepisów kościoła ka-
 tolickiego Sądy duchowne te-
 go wyznania, stanowią jedy-
 nie o ważności małżeństwa,
 lub o ustanie pożycia małżeń-
 skiego przez rozłączenie co do

stołu i łoża, jakie znowu podług art. 228: „pociąga za sobą skutki rozwiązania małżeństwa, wyjawwszy iż utrzymany jest węzeł małżeński stanowiący przeszkodę do nowego małżeństwa,“ — niewątpliwie więc z tego wypływa przekonanie, jak to słusznie Kommissya Rządowa Sprawiedliwości uważa, że w artykule 196 użyty jest wyraz **w a ż n o ś ć** w obszerniejszym znaczeniu i obejmuje w ogólności to wszystko co dotyczy utrzymania lub uchylenia związku małżeńskiego zwłaszcza, gdy toż samo okazuje się także z następnego art. 197 stanowiącego: „Jeśli ślub dawany był przez Duchownych jednego i drugiego wyznania, Zwierzchność Duchowna rzymsko-katolicka będzie jedynie właściwą do rozpoznawania ważności zawarte-

go małżeństwa, i żadna strona nie będzie mocną w takim przypadku poszukiwać „rozvodu“ skoro bowiem, co sam nawet Konsystorz ewangelicki przyznaje, w zdarzeniach ściągających się do artykułu pomienionego 197 to jest kiedy Duchowni obu wyznań ślub dali, Zwierzchność Duchowna katolicka właściwym jest Sądem do rozpoznawania ważności takiego związku małżeńskiego, i żadna strona rozvodu poszukiwać nie może, tym mniej przypuścić można, iżby wówczas gdy sam kapłan katolicki ślub dawał, obok rozpoznawania przez Sąd katolicki ważności takiego małżeństwa, wyrzeczenie Sądu Ewangelickiego pod względem rozwiązania onego dozwolonem być mogło; że artykuły 196 i 197 są w analogii z art. 200, 203 i 204,

obejmującemi przepisy co do małżeństw mieszanych, którym ślub dawał Duchowny Greko-rossyjski, a że w tych ostatnich wyraźnie przepisano, iż Sądy duchowne tego wyznania właściwemi są do rozpoznawania ważności małżeństwa i rozwiązywania onego, ta więc sama zasada, duchowi całego prawa o małżeństwie odpowiadająca, do art. 196 i 197 zastosowaną być winna; że gdy wedle takiego a niewątpliwego tłumaczenia art. 196 prawa o małżeństwie Sąd duchowny tego wyznania, którego jest duchowny ślub dający właściwym jest do rozpoznawania wszelkich spraw małżeńskich pomiędzy osobami, z których jedna strona wiarę rzymsko-katolicką a druga ewangelicką wyznaje; Sąd zatem Konsystorski wyznań ewangelickich pod żadnym

tytułem nie jest właściwym do stanowienia w sprawach małżeńskich, pomiędzy osobami z których jedna wiarę katolicką, a druga ewangelicką wyznaje, a którym ślub dawał kapłan katolicki.

Zważywszy dalej:

Co do drugiego zapytania:

Że jakkolwiek Sąd Konsystorski wyznań ewangelickich tłumacząc niewłaściwie art. 196 prawa o małżeństwie i wyrokując skutkiem tego, w sprawie pomiędzy małżonkami Stark, dopuścił się istotnie obrazy pomienionego prawa, pomimo to jednak wyrok talowy rzeczonego Sądu Konsystorskiego z dnia 8 (20) Stycznia 1841 nie może tytułem wytoczonego sporu jurysdykcyjnego ulegać unieważnie-

niu, gdyż wedle artykułów 37, 38, 39, 40 i 41, Organizacyi byłej Rady Stanu, jakie z uwagi na artykuł 1. Najwyższego Ukazu z dnia 6 (18) Września 1841 r. obowiązują Ogólne Zebranie Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu w przedmiocie rozwiązywania sporów jurysdykcyjnych, nie jest znanym, ani dopuszczalnym inny rodzaj sporów jurysdykcyjnych nad te, które poprzedzają zapadnięcie ostatecznych wyroków, i przychodzą po rozwiązanie jedynie: którego Sąd do zamierzonego dopiero wyrokowania za właściwy uznany zostanie? przepisy atoli pominięte, nie dopuszczają tego, iżby pod nazwą sporu jurysdykcyjnego, wnoszony być mógł rekurs drogą kassacyi, o uchylenie wyroku ostatecznego zapadłego, a że w obec-

nej sprawie nie idzie już o to, kto ma sędzić sprawę, pomiędzy małżonkami Stark przez dwa Sady ostatecznie osądzonej, ale tylko Sąd Konsystorski Wyznań Ewangelickich skarżony jest o to, iż będąc Sędem niewłaściwym, wydał wyrok ostatniej Instancyi, w takim zatem stanie rzeczy nie zachodzi tu legalny spór jurysdykcyjny, lecz tylko poszukiwanie unieważnienia wyroku przez niewłaściwy Sąd wydane, a to do attríbucyi Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu bynajmniej nie należy.

Zważywszy następnie:

Co do trzeciego zapytania:

Ze gdy Kommissya Rządowa Sprawiedliwości wytacza-

jąc spór jurysdykcyjny na skutek zapadłego na dniu 8 (20) Stycznia 1841 r. w Sądzie Konsystorskim wyznań ewangelickich wyroku, czyni wyraźny wniosek, iż należy zapobiedz, aby na przyszłość z powodu niewłaściwego tłómaczenia prawa o małżeństwie podobne jak co do małżonków Stark nie zapadły wyroki, w ten zaś sposób wszystkim ewangelikom z katolikami poślubionym, rozwód z obraza prawa o małżeństwie nie był udzielany, okazuje się więc z tego, że wyrokiem Sądu Konsystorskiego co do małżonków Stark zapadłym, wywołanym został ogółowy spór o jurysdykcya pomiędzy dwoma Sądami Duchownymi, i że od wczesnego onego rozstrzygnięcia zależy zapobieżenie gorszącym skutkom, — a że Kommissya Rządowa Sprawiedliwości

w tym właśnie celu obecny spór wytoczyła, na Ogólne zaś Zebranie Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu włożony został obowiązek art 85. Najwyżej zatwierdzonej Ustawy o Warszawskich Departamentach i Ogólnem ich Zebraniu rozstrzygnięcia sporów o zakres władzy pomiędzy Sądami Duchownymi, pomienione zatem Ogólne Zebranie winno spór w mowie będący, nie tylko w szczególności, lecz zarazem i w ogólności rozstrzygnąć, zwłaszcza też z uwagi i na ważność przedmiotu, który wymaga jak najrychlejszego usunięcia wszelakiej wątpliwości co do właściwości rzeczonych Sądów.

Zważywszy naostatek:

Co do czwartego zapytania:

Że gdy nakoniec jak to powyżej w rozwiązaniu pierwszego zapytania wykazano, i jak to Kommissya Rządowa Sprawiedliwości zasadnie wyjaśnia, żadnej nie ulega wątpliwości, iż podług art. 196 prawa o małżeństwie właściwymi są do stanowienia we wszelkich sprawach pomiędzy małżonkami, z których jedna strona wiarę katolicką a druga wiarę ewangelicką wyznaje, Sady Duchowne tego wyznania, którego kapłan ślub dawał, spór zatém o jurysdykcya w ogólności co do właściwości w tego rodzaju sprawach Sądów Duchownych rzymsko-katolickich i ewangelickich rozwiązany być winien; skoro zaś po takim ze strony Ogólnego Zebrania Warszaw-

skich Departamentów Rządzącego Senatu wyrzeczeniu, Prokuratorowie Królewscy przy Sądach Konsystorskich upoważnieni zostają przez Kommissyę Rządową Sprawiedliwości, iżby przestrzegając obrazy prawa o małżeństwie, za każdym razem, kiedyby Sąd Konsystorski, pomimo uczynionej przez niego co do niewłaściwości Sądu excepcyi do rozpoznawania tego rodzaju spraw chciał postępować, zaraz spór o jurysdykcya zapowiadał, to na taki wypadek nie można się obawiać, aby na przyszłość obraza rzeczzonego prawa ponowić się mogła, gdyż każdy Sąd, za otrzymaniem zapowiedzenia sporu o jurysdykcya, dalsze swe działania zawiesić jest obowiązany.

Z tych wszystkich powodów:

Ogólne Zebranie
Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu

Stanowi w ogólności: że do
stanowienia w sprawach o wa-
żność małżeństwa rozwiązanie o-
nego, lub rozłączenie co do sto-
łu i łoża pomiędzy małżonkami,
z których jedna strona wiarę rzym-
sko-katolicką, a druga wiarę ewan-
gielicką wyznaje, jedynie właści-
wym jest Sąd Konsystorski tego
wyznania, którego Kapłan ślub da-
wał, tudzież że Sąd Konsystorski
wyznań ewangelickich dopuścić
się obraży prawa o małżeństwie, a
mianowicie: art. 196 wyrokując
w sprawie pomiędzy małżonkami
Stark, którym ślub dawał Ducho-
wny katolicki; spór atoli jurysdyk-
cyjny co do wyroku tegoż Sądu
Konsystorskiego z dnia 8 (20) Sty-
cznia 1841 roku względem same-
go Bogumiła Stark rozwiązanie
małżeństwa stanowiącego, za nie-

ulegający nateraz żadnemu roz-
strzygnięciu uznaje, mocą niniej-
szego ostatecznego swego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogól-
nego Zebrania Warszawskich De-
partamentów Rządzącego Senatu,
w Warszawie dnia 28 Paździer-
nika (9 Listopada) 1842 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej
Mości w Królestwie Polskiem, General
Feldmarszałek, Xiążę Warszawski,
(podpisano) *Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

p. o. Dyrektora Głównego,
Prezylujący w Komisaryi
Rządowej Spraw Wewnętrz-
nych i Duchownych,
General Lejtnant, Senator
Pisarew.

Dyrektor Kancellaryi, Radca Stanu
S. Starynkiewicz.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.

Rozwiązując spór jurysdykcyjny przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu d. 2 (14) Lipca 1841 r. wniesiony przeciw

wyrokowi Trybunału Cywilnego Gubernii Mazowieckiej Wydziału 3. z d. 3 (15) Maja 1841 r. zapadłemu, w sprawie z powództwa Ludwika Józefa dwóch imion Redlich, naprzeciw Skarbowi, rozumiejącego mieć prawo do wynagrodzenia, za swój jakoby pomysł i nowy wynalazek mający za przedmiot, kontrollowanie przedzy bawełnianej w połączeniu z kontrolą wyrobów z onejże; którym to wyrokiem Trybunał, sąd swój za właściwy do rozpoznania téj sprawy uznając, wniesioną od Skarbu excepcyą niewłaściwości Sądu oddalił, rozsądzenie zaś saméj sprawy w jéj głównym przedmiocie, aż do rozpoznania zapowiedzianego sporu jurysdykcyjnego zawiesił.

Zważywszy:

że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu w odpowie-

dzi Redlichowi na d. 8 (20) Września 1837 udzielonej oświadczyła, iż ocenienie korzyści i potrzeby ułożonego przezeń projektu kontroli przedy bawelnianej do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych należy. — Kommissya zaś Spraw Wewnętrznych i Duchownych uznała, że projekt jego nie był ani pożytecznym ani potrzebnym;

Zważywszy obok tego:

że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu oświadczyła Redlichowi w tejże rezolucyi, iż żądanie jego o współdziałanie osobiste nad wykończeniem przedstawionego projektu nowej Kontroli, sprzeciwia się istniejącym urządze-

niom Celnym, że tym sposobem położony został koniec wszelkich stosunków między Redlichem a Administracją Skarbu, która też tém samém od przyrzeczeń warunkowo uczynionych, uwolnioną się znalazła;

Zważywszy: że jeżeli w ogłoszoném później przez Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu urządzeniu nowej Kontroli przedy i wyrobów bawelnianych, Redlich mniemał jakoby użyte były zasady i rozwinięcie ułożonego przezeń projektu, okoliczność ta niedaje mu żadnego prawa do poszukiwania w drodze Sądowej Cywilnej lub Administracyjnej wynagrodzenia, albowiem zasady nowej Kontroli powzięte były przez Kommissyą Rządową Przychodów

i Skarbu wprzód nim Redlich projekt swój Rządowi przedstawił, potrzeba zaś tychże środków Kontrolli przełożoną była przez samych fabrykantów; przypisać zatem niemożna, aby Administracya Skarbu tak była związana projektem Redlicha, iżby żadnego urządzenia dla dobra Skarbu lub Fabrykantów ogłosić niemogła, jedynie dla tego, że zasady tego urządzenia mogły być podobne do tych, jakie projekt Redlicha zawierał;

Zważywszy:

że z tego co wyżej przywieziono, wydanie urządzenia przez Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu względem Kontrolli przedzy i wyrobów bawełnianych, jest wpływem Władzy Rządowej,

skutki zaś takowego urządzenia pod żadnym względem Redlichowi prawa do poszukiwania wynagrodzenia drogą processu nadawać niemożna;

Zważywszy nakoniec:

że Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu niekorzystała ani z projektu Redlicha, ani z jego współdziałania osobistego, w skutek czego pretensye tegoż Redlicha, ani na drodze processu w Sądach Cywilnych ani w Sądach Administracyjnych żadnemu dochodzeniu podlegać niemożna, bo by tym sposobem Kommissyą Skarbu stała się odpowiedzialna przed Sądami za urządzenia Administracyjne w zakresie właściwych sobie atrybucyi i stosownie do potrzeby i widoków Rządu wydane i

skutki z tychże urzędzeń wy-
pływające ulegałyby poszuki-
waniu i roztrząsaniu osób pry-
watnych i Trybunałów;

Z tych powodów:

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu

Spór jurysdykcyjny przez Kom-
missyę Rządową Przychodów i
Skarbu pod d. 2 (14) Lipca 1841
wniesiony, za usprawiedliwiony u-
znaje, wyrok Trybunału Cywilne-
go Iszėj Instancyi Gubernii Ma-
zowieckiej Wydziału 3. z d. 3 (15)
Maja 1841 r. jako prawu przeci-
wny uchyla i sprawę za należącą
do rozpoznania na drodze pro-
stej Administracyjnój uznaje

Mocą tego ostatecznego wyroku.
Działo się na posiedzeniu Ogól-
nego Zebrania Warszawskich De-

partamentów Rządzącego Senatu,
w Warszawie dnia 23 Stycznia (4
Lutego) 1843 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko - Królewskiej
Mości w Królestwie Polskiem, Generał
Feldmarszałek, Xiążę Warszawski,
(podpisano) *Hrabia Paszkiewicz Erywański.*

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:
Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:
Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnój,
Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:
p. o. Dyrektora Głównego, Prezdujacy
w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrz-
nych i Duchownych, Generał Lejtnant,
Senator *Pisarow.*

Dyrektor Kancellaryi, Radca Stanu
S. Starynkiewicz.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego

Senatu.

Rozwiązując spór jurysdykcyjny wniesiony pod rozpoznanie Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, przez Małgorzatę z Kominków Ta-szyńską, z wnioskiem:

aby Trybunał Cywilny Gu-
bernii Mazowieckiej, który wy-
rokami z d. 15 (27) Marca i 25
Kwietnia (7 Maja) 1841 roku
uznał się Sądem właściwym
do sadzenia sprawy z jej po-
wództwa naprzeciw Sukces-
sorom Kazimierza Smoniew-
skiego i Skarbowi Królestwa,
jako dominium directum wsi
Rządowej Mokotowa wytocz-
nej, za Sąd właściwy do roz-
poznania praw jej pretensyi
był uznany, a w skutek tego,
zapowiedzenie sporu jurysdy-
kcyjnego zniesioném zostało;

następnie zaś:

w właściwej drodze przez Kom-
missyę Rządową Przychodów
i Skarbu przedstawiony i po-
party z wnioskiem, aby Wy-
roki Trybunału Cywilnego Gu-
bernii Mazowieckiej: pierw-
szy z dnia 15 (27) Marca, a dru-

gi z dnia 25 Kwietnia (7 Maja) 1841 roku uchylone, następnie sprawa przez Małgorzatę Taszyńską pozwem w dniu 19 Listopada (1 Grudnia) 1838 Prokuratury Jeneralnej doreczonym, naprzeciw Smoniewskiemu i Skarbowi Królestwa wytoczona, o ile się takowa dotyczy uznania za nieprawne samego prawa do posiadania osady zagrodniczej w Mokotowie pod Nro 3,065 Smoniewskiemu przez Skarb nadanego, oraz wydania powódce osady wspomnioniej, czyli gruntów one składających za nieulegające rozpoznaniu Sądów Cywilnych uznaniem było.

Po wysłuchaniu zdania sprawy i opinii Kommissyi Przygotowawczej:

Zważywszy:

że Sukcessorowie Antoniego Kominka wyrokami Sądu Apellacyjnego z dnia 9 Lutego 1827, tudzież byłego Sądu Najwyższej Instancyi z dnia 22, 23, i 24 Marca 1830 w sprawie naprzeciw Kazimierzowi Smoniewskiemu o przyznanie im prawa do posiadania wspomnioniej osady zagrodniczej i o zwrót Złp. 11,159 gr. 25 czyli Rub. srebr. 1,673 kop. 97½ z wnioskami swemi oddaleni zostali przy uznaniu jedynie za należące do podziału budowli oraz inwentarzy po śmierci Antoniego i Agnieszki Kominów na gruncie pozostałych;

Zważywszy dalej:

że pomienieni Sukcessorowie Antoniego Kominka przewiodłszy takowy process, zanieśli później prozbę do Kom-

missyi Rządowej Przychodów i Skarbu o przyznanie im prawa do tejże samej osady zagrodniczej, na co taż Kommissya odpowiedziała im:

„że Rząd na mocy służącego mu prawa oddał część swych gruntów w posiadanie wieczysto-dzierżawne Smoniewskiego, a skoro proszący w drodze procesu sądowego praw do posiadania w mowie będącej osady wykazać nie byli w możności, tém mniej mogą o to w drodze ekonomicznej do Kommissyi Rządowej, niemającej władzy do rozpoznawania sporu między stronami prywatnemi „o sukcesyą upominać się;“

którą to rezolucyę Rada Administracyjna na dniu 11 (23) Października 1835 roku, potwierdziła z tém zastrzeżeniem:

„że gdy Rząd przy nadawaniu podobnych osad jakkolwiek będąc nieograniczonym właścicielem mógł dowolnie dysponować; nadawał je jednak tym, którzy się do tego dostatecznie wylegitymowali, z czego Sukcessorowie Kominka jako podówczas nieletni korzystać niemogli; pozostawioną im zatem zostaje wolność poszukiwania w drodze Sądowej od Smoniewskiego wynagrodzenia za budowlę i korzyści w czasie objęcia pomienionej nieruchomości nabyte.“

Zważywszy następnie:

że na skutek takich rezolucyji Sukcessorowie Antoniego Kominka, wytoczyli naprzeciw Sukcessorom Kazimierza Smoniewskiego i Skarbowi Króle-

stwa obecny process, żądając wedle zapozwu Prokuratorji Jeneralnej w dniu 19 Listopada (i Grudnia) 1838 roku doreczonego, aby całe działanie Kazimierza Smoniewskiego poczynawszy od 1804 roku, aż do chwili śmierci jego, co do majątku pozostałego po Antonim Kominku, składającego się z 69 morgów 45 prętów gruntu w Mokotowie, oraz wszelkiego rodzaju zasobów gospodarstwa, uznaném zostało za działanie w złej wierze wymierzone na szkodę i zniszczenie praw nieletnich Kominków i t. d., aby wszelkie akta, a mianowicie protokół z dnia 30 Września 1818 roku jako oparty na przedstawieniu Smoniewskiego w złej wierze uczynioném, za nieszkodzący prawom powódki był uznany: tudzież aby Sukcessorowie reprezentujący Ka-

zimierza Smoniewskiego uznani zostali za winnych i odpowiedzialnych za działania powyższe, a w skutek tego obowiązani byli do zwrotu i wydania w naturze tego wszystkiego cokolwiek z majątku Antoniego Kominka posiadają, a mianowicie grunta w części tych samych, w części innych za grunta Kominka w drodze zamiany do ich posiadania doszłych i Nro 3,065 oznaczonych.

Zważywszy więc:
że sprawa obecna, jakkolwiek głównie naprzeciw Sukcessorom Kazimierza Smoniewskiego wystosowana, z zasady działania w złej wierze ich spadkodawcy, obejmuje jednak zarazem żądanie iżby powódce wydaną i powróconą została w naturze osada zagrodnicza

w Mokotowie Nro 3,065 oznaczona, a Kazimierzowi Smoniewskiemu za protokołem z d. 30 Września 1818 r. administracyjnie spisany, przez Skarb z mocy służącego mu prawa wieczyście nadana, z kąd wynika, że w obecnej sprawie nie tylko o to idzie, aby stosunki pomiędzy Sukcessorami Kominka i Smoniewskiego, ze względu na działania Kazimierza Smoniewskiego zachodzące ocenione i rozsądzonemi zostały, ale zarazem i o to, aby za uznaniem tych ostatnich za winnych i odpowiedzialnych za działanie wziętą jakoby wierze ich spadkodawcy, zarządzeniem zostało wydanie Taśżynskiej w naturze osady zagrodniczej w Mokotowie Nro 3,065 oznaczonej, własnością Skarbu Królestwa będącej, i przez tenże Kazimierzowi Smoniew-

skiemu wieczyście zadzierżawionej, czyli aby powódce przyznanem zostało prawo do posiadania w mowie będącej osady;

Zważywszy na skutek tego wszystkiego:

że jak z jednej strony rozpoznanie stosunków pomiędzy Sukcessorami Kominka i Smoniewskiego zachodzących i ocenienie zaskarżonych działań Kazimierza Smoniewskiego, a następnie jeśliby Smoniewscy za winnych i odpowiedzialnych uznani byli, ustanowienie przynależnego ztąd wynagrodzenia dla Sukcessorów Kominka od Sukcessorów Smoniewskiego, tak, jak to Trybunał Cywilny Mazowiecki sprawiedliwie uważał, wyrzecz-

niu Sądów Cywilnych ulegać winno; tak z drugiej strony uznanie za nieprawne samego prawa do osady zagrodniczej w Mokotowie Nro 3,065 oznaczonej a przez Skarb Smoniewskiemu za kontraktem administracyjnym zawartym nadanego, tém samém zaś wydanie powódce osady wspomnioniej czyli gruntów takową składających, w moc art. 10 Ukażu z dnia 29 Września (10 Października) 1816 r. w drodze zwyczajnego Sądownictwa Cywilnego dochodzoném być nie może;

Z tych powodów:

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu

Wzmiankowany na początku spór jurysdykcyjny pod względem

dopiero wytknietym, usprawiedliwionym uważając, sprawę z powództwa Małgorzaty z Kominków Taszyńskiej przeciw Sukcesorom Kazimierza Smoniewskiego z przypozywaniem Skarbu Królestwa zapozwem z dnia 19 Listopada (1 Grudnia) 1838 roku Prokuratorzy Jeneralnej doreczonym, przed Trybunał Cywilny Gubernii Mazowieckiej wytoczoną, o tyle tylko o ile takowa nie dotyczy uznania za nieprawne samego prawa do posiadania osady zagrodniczej w Mokotowie pod Nro 3,065 Kazimierzowi Smoniewskiemu przez Skarb nadanego, oraz wydania powódce osady wspomnioniej czyli gruntów takową składających, za ulegającą rozpoznaniu zwyczajnego Sądownictwa Cywilnego uznaje, i tym celem strony do tegoż Sądownictwa Cywilnego odsyła, mocą niniejszego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogólnego Zebrania Warszawskich De-

partamentów Rządzącego Senatu,
w Warszawie dnia 24 Marca (5
Kwietnia) 1843 roku.

Namiesnik Jego Cesarsko-Królewskiej
Mości w Królestwie Polskiem, General
Feldmarszałek Książę Warszawski,
(podpisano) *Hrabia Paskiewicz Erywański*.

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski*.

Za zgodność:
Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski*.

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu, Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun*.

Zgodno z Wypisem:
p. o. Dyrektora Głównego, Prezydujący
w Komisssyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i
Duchownych, Generali Lejtnant,
Senator *Pisarew*.

Dyrektor Kaneellaryi, Radca Stanu
Starynkiewicz.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

**Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.**

W zastosowaniu się do art: 1go
Ukazu z dnia 6 (18) Września 1841
roku, tudzież do art. 37 i następ-
nych organizacyi b. Rady Sta nu,

daty 12 (24) Grudnia 1832 roku, rozpoznając spór jurysdykcyjny przez Gubernatora Cywilnego Gubernii Kieleckiej pod dniem 31 Października (12 Listopada) 1840 roku Nro $\frac{4676}{50260}$ Prezesowi Trybunału Cywilnego Iszej Instancyi i tejże Gubernii zapowiedziany, w sprawie possessoryjnej Xiędza Józefa Wysockiego Dziekana Kapituły Kolegiaty Kieleckiej, Proboszcza Parafii Kurzelów, wytoczonej przeciw Urzędowi Leśnemu Małagoszcz w przedmiocie używania 900 morgów lasku należącego do wsi Jeżowice, uposażenie kościoła w Kurzelowie stanowiącej: któren to zapowiedziany spór jurysdykcyjny Kommissya Rządowa Skarbu popierając, w dniu 11 (23) Lutego 1843 roku Nro $\frac{9942}{5149}$ żąda:

aby po uznaniu, iż sprawa possessoryjna przez Xiędza Wy-

sockiego przeciw Skarbowi wytoczona, do decyzji Kommissyów Rządowych Skarbu, oraz Spraw Wewnętrznych i Duchownych z mocy postanowienia daty 2 Grudnia 1817 roku, oraz daty 18 Lipca 1818 r. należy; następnie wyroki tak Sądu Pokoju Wydziału Spornego Okręgu Kieleckiego daty 4 (16) Sierpnia 1840 r. jako też Trybunału Cywilnego Gubernii Kieleckiej z dnia 15 (27) Października 1840 r. i z dnia 12 (24) Listopada 1840 r. uchylone zostały:

Po wysłuchaniu raportu Kommissyi Przygotowawczej;

Zważywszy:
że wedle art. 7 Ukazu daty 29 Września (11 Października)

1816 sprawy przemijające, z własności publicznych wynikające, jako np. possessoryjne i t. d. rozpoznawaniu właściwych sądów Cywilnych wyłączenie pozostawiono, ta zaś wyraźna dyspozycja prawa, żadnem późniejszym postanowieniem nie jest zmieniona;

Zważywszy:

że w rozwińnięciu powołanego Ukazu w art. 1. Postanowienia daty 2 Grudnia 1817 r. lubo powiedziano jest, iż spory pomiędzy Skarbem a Instytutami zachodzące, do decyzji Kommissyów Rządowych należą, wszakże w bliższem oznaczeniu rodzaju takowychże sporów w art. 1. postanowienia daty 18 Lipca 1818 roku mowa jest tylko o sporach

własności dotyczących nie zaś przemijającego dochodu, ani też spory possessoryjne nie są tamże wymienionemi, a więc podług Ukazu r. 1816 wyżej powołanego przy Sądach Cywilnych pozostały, nadto:

Zważywszy:

że dochody przemijające niezaprzeczenie są własnością czasową używającego przychodów, Proboszcz zatem Kurzelewski w sporze obecnym za prywatną stronę uważanym być musi, zaś art. 1. i 4. postanowienia z dnia 18 Lipca 1818 r. spory takiego rodzaju do których prywatny wchodzi, z pod rozpoznawania Kommissyów Rządowych wyłącza;

Ztych powodów:
Ogólne Zebranie
 Warszawskich Departamentów Rządzącego
 Senatu

Wniesiony przez Kommissyę
 Rządową Skarbu pod d. 11 (23)
 Lutego 1843 r. spór jurysdykcyjny,
 nieusprawiedliwionym być znaj-
 duje, tém samém wyroki tak Sądu
 Pokoju Wydziału spornego Okrę-
 gu Kieleckiego daty 4 (16) Sier-
 pnia 1840 r. jakoteż Trybunału
 Cywilnego I. Instancyi Gubernii
 Kieleckiej z dnia 15 (27) Paździer-
 nika 1840 r. oraz z d. 12 (24) Li-
 stopada 1840 r. w swęj mocy po-
 zostawia, i że sprawa ta rozpo-
 znaniu Sądów Cywilnych ulegać
 powinna, stanowi:

mocą tego ostatecznego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogól-
 nego Zebrania Warszawskich De-
 partamentów Rządzącego Senatu,

w Warszawie dnia 21 Czerwca (3
 Lipca) 1843 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej
 Mości w Królestwie Polskiem, Generał
 Feldmarszałek, Ksiązę Warszawski,
 (podpisano) *Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Naczelnny Prokurator,
 Rzeczywisty Radca Stanu,
 (podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:

Naczelnny Prokurator,
 Rzeczywisty Radca Stanu
 (podpisano) *Brodowski.*

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu
 (podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

p. o. Dyrektora Głównego,
 Prezydujący w Kommissyi
 Rządowej Spraw Wewnętrz-
 nych i Duchownych,
 Generał Lejtnant, Senator
Pisarew.

Dyrektor Kancellaryi, Radca Stanu,
Starynkiewicz.

W Warszawie dnia 21 Czerwca (3)
lipca) 1843 roku

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.

Rozwiązując spór jurysdykcyjny
wniesiony przez Kuratora Okręgu
Naukowego Warszawskiego, w
sprawie z powództwa Sukcesso-
rów ś. p. Wawrzeńca Surowiec-
kiego, przeciw funduszowi Edu-

kacyjnemu, przed Trybunał Cy-
wilny Gubernii Mazowieckiej wy-
toczonej, o uznanie za upadły i
odwołany, zapisu testamentowe-
go tegoż Wawrzeńca Surowiec-
kiego summe złp. 36,000 czyli
r. s. 5,400 na stypendya dla dwóch
uczniów b. Szkoły Wojewódzkiej
XX. Pijarów Warszawskich i na
trzech uczniów b. Warszawskie-
go Uniwersytetu przeznaczającego
i o zasądzenie tejże summy z pro-
centami na własność Przemysła-
wa Surowieckiego syna Testatora.
Po wysłuchaniu zdania spra-
wy i wniosków Kommissyi Przy-
gotowawczej;

Zważywszy:

że nateraz nie idzie o zdecy-
dowanie czy rzeczony legat,
ma być uważany za upadły i
wróconym być rodzinie Testa-
tora, lecz tylko o wyrzeczenie
czy ta sprawa należy do Cywil-

nego, czy do Administracyjnego Sądownictwa.

Zważywszy:

że tej sprawy przedmiotem jest spór o prawa do własności, to jest de jure;

Zważywszy:

że wszelkie sprawy dotyczące prawa do własności podług Dekretów Królewskich z dnia 29 Września (11 Października) 1816 r. artykuł 11 i z dnia 30 Marca (11 Kwietnia) 1817 r. artykuł 6 należą do Sądów Cywilnych, a postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 6 (18) Lipca 1818 r. artykuł 4 wyraźnie przepisuje, że:

„wszelki spór zachodzący między Skarbem publicznym a prywatnym, tudzież

„między Instytutami wyższymi, wyrażonymi jako też między miastem, wsią lub gminą, na na gruncie Rządowym, leżącemi, a prywatnym, należąc będzie do rozpoznania i decyzji Sądownictwa „Cywilnego.“

Z tych powodów

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu.

Spór jurysdykcyjny wyżej wzmiankowany za nieusprawiedliwiony uznając, przedmiot sprawy za należący do rozstrzygnięcia przez Sądownictwo Cywilne uznaje i wyrok Trybunału Cywilnego I. Instancyi Gubernii Mazowieckiej z dnia 15 (27) Lipca 1841 r. i Sądu Appellacyjnego z d. 7 (19) Maja 1842 r. w kategorii jedynie własności Sądownictwa Cywilnego.

go potwierdza, mocą tego ostatecznego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, w Warszawie d. 6 (18) Września 1843 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko - Królewskiego
Mości w Królestwie Polskiem, General
Feldmarszałek, Książę Warszawski,

(podpisano) *Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnej.

Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem.

p. o. Dyrektora Głównego, Prezydający
w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrz-
nych i Duchownych, General-Lejtnant,
Senator *Pisarew.*

Dyrektor Kancellaryi, Radca Stanu
S. Starynkiewicz.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.

Rozwiązując spór jurysdykcyjny
przez Gubernatora Cywilnego Gu-
bernii Kaliskiej, z powodu zacho-
dzącej kollizyi jurysdykcji pomię-
dzy Władzami administracyjnymi
a Sądami Cywilnymi, pod d. 20

Maja (1 Czerwca) 1842 byłemu Sądowi Najwyższej Instancji zapowiedziany, a przez Kommissyę Rządową Skarbu w dniu 12 (24) Sierpnia 1843 r. poparty, w sprawie na powództwo Skarbu Królestwa wytoczonej, przeciwko Sukcesorom Kazimierza i Maryanny małżonków Pędzików, jako to:

Anastazyi z Marków Macieja Adamskiego żonie, czyli obojgu małżonkom Adamskim;

tudzież

Maciejowi Adamskiemu, jako Opiekunowi głównemu nieletniej Barbary Pędzik, po Szymonie i Maryannie małżonkach Pędzikach, pozostałej córki;

niemniej:

Dominikowi Martynowi, jako Ojcu i naturalnemu opiekunowi

nioletnich Antoniego i Maryanny, po Łucyi z Marków Martynowej, pozostałych dzieci —

z konkluzją
— ażeby Trybunał uznał iż żadne wcale prawo do posiadania Wybraniectwa we wsi Ruda położonego, o którym pod Nr. 6 w dziale III wykazu hipotecznego dóbr Rządowych Meka na rzecz pozwanych jest wzmianka, nie służy,

którego to sporu jurysdykcyjnego jest wnioskiem:

aby uznano, iż Sądy Cywilne zwyczajne, nie są władne oceniać, a tém samém wzruszać inkamercyi Wybraniectwa we wsi Ruda, przez właściwe Władze Administracyjne na zasadzie obowiązujących przepisów prawa dokonanej, a w skutek tego, aby wyroki Trybunału Cywilnego Gubernii Mazowieckiej z dnia 21 Września

(3 Października) 1839 r. oraz Sądu Appellacyjnego daty 16 (28) Maja 1841 r. jako z obrazą rzeczownej inkameracyi zapadłe, i Skarb możliwości osiągnięcia skutku hypotecznego przez niezatwierdzenie konkluzyi przynoszonej, pozbawiające, uchylono, **Po** wysłuchaniu sprawozdania oraz opinii Kommissyi Przygotowawczej;

Zważywszy:

że Wybraniectwo we wsi Ruda na mocy urządzeń za byłego Rządu Pruskiego, wydanych w d. 13 Maja 1798 r. inkamerowane, dotąd w posiadaniu Skarbu pozostaje; rozpoznawanie zaś ważności aktów na drodze Administracyjnej wydanych i wykonanych, tudzież reklamacya przeciw nastąpionej inkameracyi, z mocy art. 4 postanowienia daty

12 (24) Stycznia 1826 roku do zwyczajnych Sądów Cywilnych nienależy.

Zważywszy:

że z przedstawionego sobie stanu rzeczy, Sady Cywilne były tylko władne zachodzący spór rozpoznać jedynie pod względem hypotecznym, to jest: czyli zapisane ostrzeżenie w hipotece ma pozostać, lub też na wykreślenie zasługuje? wdanie się zaś w zgłębienie ważności przywilejów nadawczych, oraz przesądzenie nastąpionej inkameracyi, jest z powołanego postanowienia niewłaściwe, owszem Sady te spór ten, acz przez sam Skarb do swego rozpoznania niewłaściwie wniesiony; w moc art. 170 postępowania Sądowego, tam gdzie należało, z urzędu odesłać były w obowiązku:

z tych powodów

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu

Spór jurysdykcyjny z dnia 12 (24) Sierpnia 1843 roku usprawiedliwionym być uznaje, — Wyroki tak Trybunału Cywilnego Gubernii Mazowieckiej, daty 21 Września (3 Października) 1839 roku jako też Sądu Appellacyjnego, daty 16 (28) Stycznia 1841 r. za niebyłe ogłasza, spór zachodzący o ważności nastąpionej inkameracyi Wybraniectwa we wsi Ruda, a tém samém o prawność zapisanego ostrzeżenia dla Sukcesorów Pędzików w hipotece dóbr Rządowych Meka do właściwej drogi Sądownictwa administracyjnego odsyła, —
mocą tego ostatecznego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, w Warszawie dnia 10 (22) Stycznia 1844 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej
Mości w Królestwie Polskiem, General
Feldmarszałek, Książę Warszawski,

(podpisano) *Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:
Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu, Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:
o Dyrektora Głównego, Prezdujacy
w Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych i Duchownych,
General-Lejtnant,
Senator *Pisarew.*
Dyrektor Kancellaryi, Radca Stanu
Stałyńkiewicz.

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.

Rozwiązując spór jurysdykcyjny
przez Kommissyę Rządową Przy-
chodów i Skarbu w dniu 29 Gru-
dnia (10 Stycznia) r. b. przeciw
wyrokowi Trybunału Cywilnego
I. Instancyi Gubernii Mazowiec-

kijs na dniu 12 (24) Listopada
1843 r. w sprawie przez Karola
Szczygielskiego Poddzierżawcę do-
chodów konsumcyjnych z kar-
czem w Powązkach i Burakowie,
oraz z szynków w Cegielniach i
Obozie w obrebie ćwierć mili od
Miasta Warszawy położonych,
przeciw Skarbowi wyniesionej,
o zniesienie przedsięwziętej prze-
ciw temuż Szczygielskiemu za za-
ległe raty dzierżawne egzekucyi
administracyjnej zapadłemu, któ-
rym to wyrokiem Trybunał Cy-
wilny Mazowiecki uznał się wła-
ściwym do sądzenia sporu wyżej
wspomnionego.

Po wysłuchaniu sprawozdania,
oraz opinii Kommissyi Przygoto-
wawczej;

Zważywszy:

że przedmiotem egzekucyi
administracyjnej do Karola
Szczygielskiego wystosowanaj,

jest opłata za dzierżawę podatku konsumcyjnego, który to przedmiot art. 10 Postanowienia Najwyższego z dnia 29 Września (11 Października) 1816 roku lit. 4. z pod rozpoznania Sądów Cywilnych wyraźnie jest wyłączony; że odnośnie do przepisu w artykule powyższym pod lit. f zamieszczonego, sprawa obecna, jako z kontraktu z polecenia Kommissyi Rządowej w drodze Administracyjnej zawartego wynika, również do rozpoznania Sądów Cywilnych należeć nie może;

Zważywszy następnie:

że przyjęta przez Trybunał Cywilny I szłej Instancji Gubernii Mazowieckiej w wyroku zaskarżonym zasada, jakoby Szczygielski żadnego ze Skarbem niezawierał kontra-

ktu i tylko cessyą praw od Urbańskiego otrzymał, a tém samém że sprawa obecna jako o skutek umowy między prywatnemi zawartej wyniesiona, do rozpoznania zwyczajnych Sądów należy, nie jest na prawie oparta; bo wedle brzmienia § 2. kontraktu między Urbańskim a Szczygielskim spisane go, Urbański wszelkie swoje prawa i obowiązki dzierżawcy dochodów konsumcyjnych dotyczące odstąpił, i przelał na osobę Szczygielskiego, i tegoż w miejsce swoje w zupełności podstawił;

Zważywszy:

że w takim razie spór ze Szczygielskim nie może być przedmiotem rozpoznania Sądów Cywilnych, kiedy takiż sam spór z prawozbywcą Szczygielskiego Urbańskim, na-

leżałby nie wątpliwie do rozpoznania Sądów Administracyjnych;

Zważywszy obok tego: że gdy wedle § 2 kontraktu z Urbańskim spisane, egzekucya oraty dzierżawcze przeciw Szczygielskiemu przedsięwzięta została w drodze Administracyjnej, spór przeciw tejże egzekucyi przez Szczygielskiego wyniesiony na drodze Cywilnej rozpoznawany być nie może, bo tym sposobem Sady Cywilne z obrazą przepisów wdałyby się w ocenienie czynu na drodze administracyjnej przez Władze Administracyjne dokonanego,

Nakoniec co do żądania Skarbu o odesłanie obecnego sporu na drogę prostą Administracyjną;

Zważywszy: że jakkolwiek w § 9 Kontraktu między Skarbem a Urbańskim spisane jest zastrzeżenie:

że spory i wątpliwości z tegoż kontraktu wynikłe rozstrzygane będą w prostej drodze administracyjnej, — warunek ten przecież inaczej rozumianym być nie może, jak że dzierżawca wszelkie żądania swoje winien był wprzód na drodze prostej Administracyjnej przedłożyć, zanimby takowe wystosował drogą procesu przed Sąd właściwy —

Zważywszy: że spór o przedmiot powyższy w myśl § 25 i 26 Postanowienia z d. 7 Lutego 1809 r. art. 1. Postanowienia z d. 30 Marca (11 Kwietnia) 1817 r. i art. 6

lit: c. Postanowienia Namiestnika Królewskiego z d. 20 Lutego 1816 r. do Sądownictwa Administracyjnego należy; zastrzeżenie zaś o wyłączeniu Skarbu z pod rzeczonoego Sądownictwa w myśl art. 6. Kod. Cyw. nie mogłoby odnieść skutku;

— z tych powodów:

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu

Spór jurysdykcyjny przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu na d. 29 Grudnia (10 Stycznia) b. r. wyniesiony, co do niewłaściwości Sądów Cywilnych w sporze obecnym za usprawiedliwiony uznawszy, wyrok Trybunału Cywilnego I szęj Instancyi Gubernii Mazowieckiej z d. 12 (24) Listopada r. z. jako w niewłaściwym Sądzie zapadły, za niebyły

ogłasza, i sprawę za należącą do rozpoznania Sądów Administracyjnych uznaje, — mocą ostatecznego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, w Warszawie dnia 23 Lutego (6 Marca) 1844 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej
Mości w Królestwie Polskiem, General
Feldmarszałek Książę Warszawski,

(podpisano) *Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

p.o. Dyrektora Głównego, Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, General Lejtnant,
Senator *Pisarew.*

Dyrektor Kancellaryi, Radca Stanu
Starynkiewicz.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.

Rozwiązując spór jurysdykcyjny przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych na dniu 18 (30) Listopada 1843 roku wyniesiony przeciw wyrokowi Trybunału Cywilnego

Iszłej Instancyi Gubernii Małowieckiej z dnia 18 (30) Lipca 1842 r. i Sądu Appellacyjnego z dnia 24 Czerwca (6 Lipca) 1843 r. w sprawie z powództwa Elżbiety Talman przeciwko Zgromadzeniu PP. Sakramentek Warszawskich, o przywrócenie jej do posiadania wieczysto-czynszowego dwóch kolonij we wsi Macierzysz, Powiecie Warszawskim leżących, kolonistom Jakóbowi Werner i Janowi Volkert w r. 1805 przez Rząd Pruski wypuszczonych;

Po wysłuchaniu sprawozdania oraz opinii Kommissyi Przygotowawczej,

Zważywszy:

że § 2gi kontraktu w dniu 30 Sierpnia 1805 r. z Wernerem i Volkertem spisane, wyrażnie obejmuje zastrzeżenie:

iż obowiązki pod któremi wypuszczenie kolonii we wsi

Macierzysz nastąpiło, wyrażone są w drukowaném ogłoszeniu w dniu 1. Stycznia 1803 r. przez Rząd wydaném, które to obowiązki tak uważane być powinny, jak gdyby w samym kontrakcie były wyszczególnione — że § 3ci rzeczzonego ogłoszenia, równie jak same kontrakty przez kolonistów podpisanego i do kontraktu załączonego obejmuje warunek: „iż w razie niedopełnienia obowiązków przez kolonistę zaciągniętych, Kamara Wojenno-ekonomiczna władną będzie grunt wypuszczony koloniście odebrać i takowym wedle woli rozrządzić“ że gdy wedle powyższych zastrzeżeń, exmissya wdowy Talman z posiadania kolonii pierwiaszkowo Jakóbowi Werner i Janowi Volkert wypuszczonych, nastąpiła w drodze ad-

ministracyjnój, skarga przeciw tejże exmissyi przez Talmanową wyniesiona, na tejże samej drodze rozpoznawana być powinna, inaczej bowiem Sądy Cywilne z obrazą istniejących przepisów wdawałyby się w ocenienie czynu na drodze administracyjnój przez Władze Administracyjne dokonanego, że gdyby nawet kontrakty z kolonistami Werner i Volkert podobnego jak wyżej zastrzeżenia nie zawierały, to i w tym przypadku,

Zważywszy: że wedle postanowienia Królewskiego z d. 14 Stycznia 1812 r. art. 3 i 4 w razie gdzie dzierżawcy dóbr Rządowych dożywotni, czasowi, emfiteutyczni i inni, opłaty dzierżawcze zatrzymali, Władze ekonomiczne mocne są uskutecznić ex-

missya, bez udawania się o to do Sądu, gdyby zaś dzierżawcy sądzi-
li się być uciążonymi postępo-
waniem Władz Administracyj-
nych, działać o to mogli w
Radzie Prefekturalnej, czyli
dzisiejszych Rządach Guber-
nialnych, z możliwością odwo-
łania się do Rady Stanu a dziś
Ogólnego Zebrania Warszaw-
skich Depatamentów Rządzą-
cego Senatu;

Zważywszy:

że wyroki Sądowe przeciw
którym spór jurysdykcyjny jest
wyniesiony, z obrazą wyżej
wspomnionego przepisu wyda-
niami zostały przez Sady Cy-
wilne, a tём samém uchyle-
niu podlegają;

Zważywszy dalej:
że w myśl art. 10 Postanowie-
nia Królewskiego z dnia 29

Września (i w Października)
1816 roku, spór obecny, jako
mający za przedmiot docho-
dzenie skutków kontraktów w
drodze Administracyjnej, przez
Władze Administracyjne za-
wartych, przez Sady Cywilne
rozpoznawanym być nie był
powinien;

Zważywszy nakoniec:

że powołane w zaskarżonych
wyrokach Postanowienie Na-
miestnika Królewskiego z dnia
18 Lipca 1818 r. mając na ce-
lu jedynie zaprowadzenie spo-
sobu postępowania w sprawach
między Instytutami, lub mię-
dzy Instytutami a Skarbem,
nie może być stosowane do
przedmiotów temuz postępo-
waniu obcych, jakiém jest o-
znaczenie: czy spór jaki do
Sądów Cywilnych lub Admi-
nistracyjnych należy, a obok
tego postanowienie rzeczzone

Xiecia Namiestnika Królewskiego niezmieniło, ani odwołało i odwołać nie mogło Najwyższych Postanowień wyżej powołanych, wedle których spór obecny na drodze Sądownictwa Administracyjnego rozpoznaniu ulega;

z tych powodów:

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu

Spór jurysdykcyjny przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych na dniu 18 (30) Listopada 1843 roku wniesiony za usprawiedliwiony uznając, wyroki Trybunału Cywilnego Iej Instancyi Gubernii Mazowieckiej z dnia 18 (30) Lipca 1842 i Sądu Appellacyjnego z d. 24 Czerwca (6 Lipca) 1843 r. jako w nie-

właściwym Sądzie zapadłe za niebyłe ogłasza,

mocą tego ostatecznego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, w Warszawie dnia 23 Lutego (6 Marca) 1844 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej

Mości w Królestwie Polskiem, Generał

Feldmarszałek, Księżę Warszawski,

(podpisano) *Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Naczelný Prokurator,

Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:

Naczelný Prokurator,

Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Brodowski.*

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu

(podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

p. o. Dyrektora Głównego,

Przewodzący w Kommissyi

Rządowej Spraw Wewnętrz-

nych Duchownych,

Generał Lejtnant Senator

Pisarew.

Dyrektor Kancelaryi, Radca Stanu

Starynkiewicz.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

**Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.**

Rozwiązując spór jurysdykcyjny zachodzący pomiędzy Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu a Trybunałem Cywilnym I. Instancyi Gubernii Mazowieckiej w sprawie o zniesienie exe-

kucyi Administracyjnej za podatki zaległe, z placu pustego pod Nro 2,801 w Warszawie przy ulicy Dobrej położonego, do Franciszka Gaduszewskiego wystosowanej, w poparciu którego to sporu jurysdykcyjnego, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu pod dniem 10 (22) Grudnia 1843 r. wniosła:

ażeby wyrok Trybunału Cywilnego Iej Instancyi Gubernii Mazowieckiej w Wydziale II. d. 9 (21) Sierpnia 1841 roku zapadły uchylonym, a Franciszek Gaduszewski ze swém żądaniem, do załatwienia na drodze ekonomiczno-administracyjnej odesłanym został;

Po wysłuchaniu sprawozdania i opinii Kommissyi Przygotowawczej:

Zważywszy: że przedmiotem sprawy do Trybunału Cywilnego przez Franciszka Gaduszewskiego wniesionej, nie jest własność possessyi pod Nro. 2,801, ale zniesienie exekucyi Administracyjnej o podatki zaległe z tejże possessyi przeciwko powodowi wykonanej.

Zważywszy: że dochodzenie i realizowanie podatków podług art. 10 postanowienia z dnia 19 Września (11 Października) 1816 roku na drogę procesu w sądach zwyczajnych zwracaniem być niepowinno i podług art. 5 postanowienia z dnia 20 Maja 1817 roku, gdyby w którejkolwiek sprawie zachodził przedmiot postanowieniem wyż cytowanym z pod

zwyczajnego Sądownictwa wyłączonej, na ówczas obowiązkiem jest Sądu wstrzymać się od decyzji.

Zważywszy:

że do Sądownictwa Administracyjnego również jak do Sądownictwa zwyczajnego spory o prawność lub nieprawność exekucyi administracyjnej o podatki nienależą, gdyż podług art. 1 postanowienia z dnia 30 Marca (11 Kwietnia) 1817 roku do Sądownictwa Administracyjnego te tylko spory należą, które podług konstytucyi Xięstwa Warszawskiego do atrybucyi Rad Prefekturalnych należały, a między temi podług art. 26 Dekretu z dnia 7 Lutego 1809 r. podobne spory jak obecny nieznajdują się, i postanowienie z dnia 20 Lutego 1816 roku,

między przedmiotami do Sądownictwa Administracyjnego należącemi, w art. 6 wyliczonymi, również nie umieściło sporów w exekucyi o podatki.

Z tych powodów:

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu

Założony przez Komisję Rządową Przychodów i Skarbu spór jurysdykcyjny za usprawiedliwiony uznając, wyrok Trybunału Cywilnego Iej Instancyi Gubernii Mazowieckiej Wydziału II. z dnia 9 (21) Sierpnia 1841 roku uchyla, i spór obecny do rozpoznania na drodze Administracyjnej odsyła, mocą tego ostatecznego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogólnego Zebrania Warszawskich De-

partamentów Rządzącego Senatu, w Warszawie dnia 27 Maja (8 Czerwca) 1844 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek,
(podpisano) *Książę Warszawski.*

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:
Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Brodowski.*

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu, Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:
p. o. Dyrektora Głównego, Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, General-Lejtnant,

Senator *Pisarew.*

Dyrektor Kancelaryi, Radca Stanu
Siarynkewicz.

Departamentów Rządzącego Senatu
w Warszawie dnia 27 Maja (8
Czerwca) 1844 roku.

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi,

Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.

Rozwiązując spór jurysdykcyjny przez p. o. Gubernatora Cywilnego Kaliskiego Prezydującemu w b. Sądzie Najwyższej Instancji

zapowiedziany, a przez Komisję Rządową Przychodów i Skarbu sobie przedstawiony;

W sprawie Ewarysta Psarskiego przeciw Skarbowi Królestwa o odpowiedzialność za szkody jakoby z winy Oficjalistów Rządowych wynikłe, przed Sądy Cywilne zwyczajnie wytoczonej;

Po wysłuchaniu następującego stanu sprawy:

Na majątek Wiktora Psarskiego wychodnia, który niekorzystał z amnestyi Najwyższym Manifestem w roku 1831 udzielonej, rozciągnięty został naprzód sekwestr, a następnie konfiskata przez postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 17 (29) Grudnia 1835 roku, wyrzeczoną została. Skutkiem tego postanowienia Skarb Królestwa stał się niepodzielnym współwłaścicielem

dóbr Krzeczowa w Gubernii Kaliskiej leżących, a to wraz z dwoma braćmi wychodnia, Hipolitem i Ewarystem, tudzież siostrą Józefą z Psarskich Zarembiną.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu opierając się na art. 18 postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 2 (14) Kwietnia 1835 roku, poleciła dobra Krzeczów, jako niepodzielne zająć, dochody ekonomiczne z nich wyanszlagować, a następnie pozostawiła je w dzierżawie z wolnej ręki samym że Współwłaścicielom za sumę na zasadzie anszlagu przez obie strony ustanowioną.

Lasy także do dóbr Krzeczów należące po zaprowadzeniu planu gospodarczego i oszacowaniu cieć na każdy rok przypadających, po-

zostawione były również użytkowaniu samychże Współwłaścicieli. Ze strony Skarbowej zaś poruczony był nadzór Urzędowi Leśnemu Wieluń, dla przestrzegania całości lasów, nieprzekroczenia planu gospodarczego, miejscowy zaś dozór był ustanowionym, na wspólny koszt Skarbu i Współwłaścicieli, którzy nadto nie mieli tamowanego osobnego ze swjej strony dozoru, do czego nawet jako dzierżawiaczy i zarządzający dobrami mieli sposobność.

Przy takim stanie rzeczy Ewaryst Psarski, jeden z współwłaścicieli nabywszy jeszcze praw od swego brata Hipolita i siostry Zarembiny, wytoczył w roku 1840 przeciw Skarbowi Królestwa przed Trybunał Cywilny Gubernii Kaliskiej proces, w którym utrzymuje jakoby z niedozoru Oficjalistów Skarbowych jak niemniej z nadużyć tychże Oficjalistów, wy-

nikły szkody w lasach Krzeczowskich, a które tymczasowo na 3,000 sztuk szacując, żąda aby Skarb Królestwa zobowiązany był do odpowiedzialności za winę Officyalistów i aby mu wynagrodził i części ogólnę szkody, jako trzem współwłaścicielom przypadającą.

Trybunał Cywilny Gubernii Kaliskiej wyrokiem swoim z dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1841 roku uznał, że Skarb Królestwa na zasadzie art. 1382, 1383, 1384 Kod: Cyw: ma obowiązek jako z występuku wynikający, odpowiadać cywilnie za winę Officyalistów swoich, i nakazał wyrachowanie zrządzonej szkody.

W Sądzie Appellacyjnym Prokuratorya wnosiła ekscepcyą niewłaściwości Sądów do rozpoznawania tej sprawy i żądała odesłania jej do drogi administracyjnej, lecz ekscepcyą tą wyrokiem Sądu

Appellacyjnego z dnia 10 (22) Listopada 1841 roku została oddalona, i wyrok Iej Instancyi potwierdzony.

Rozpoznanie sprawy w h. Sądzie Najwyższej Instancyi wstrzymane zostało, z powodu zapowiedzianego sporu jurysdykcyjnego, który obecnie pod rozpoznanie przychodzi.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przedstawiając usprawiedliwienie sporu jurysdykcyjnego, wnosi:

aby wyroki Trybunału Cywilnego Gubernii Kaliskiej i Sądu Appellacyjnego wyżej z daty powołane, były uchylone, i reklamacya Ewarysta Psarskiego do drogi prostej administracyjnej była odesłana.

(104)
Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego
Senatu.

Zważywszy:

że art. 18 postanowienia z dnia 2 (14) Kwietnia 1835 roku, o sekwestrze i konfiskacie, upoważnia Władzę skarbową do zarządu i wydzierżawienia dóbr niedzielnych, w części sekwestrowi ulegających, drogą administracyjną podług prawideł dla dóbr Rządowych przyjętych, zostawując współwłaścicielom pierwszeństwo do dzierżawienia ich z wolnej ręki; spory zatem z takiego zarządu wynikłe, w drodze takiej samej, to jest administracyjnej rozpoznawane być mogą;

(105)
Zważywszy następnie:

że powołany przez Trybunał Cywilny art. 1384 Kod. Cyw. inne regulując stosunki między prywatnemi, sługą i panem, oraz odpowiedzialność Pana względem trzecich, za czyn prywatnego sługi, niewłaściwie przyjęty jest za zasadę do sprawy niniejszej, gdyż stosunki Władzy Rządowej do Urzędników nie są przedmiotem Kodexu Cywilnego, i są objęte odrębnymi przepisami o służbie Rządowej, które rozpoznawaniu Sądów Cywilnych zwyczajnych nieulegają;

Zważywszy nakoniec:

że skarga Ewarysta Psarskiego mająca na celu uznanie winy Oficjalistów leśnych i rozciągnięcie skutków tej winy na odpowiedzialność Skar-

bu Królestwa, niewłaściwie przyjętą została przez Sądy Cywilne zwyczajne pod rozpoznanie, z obrazą postanowienia Najwyższego z dnia 8 (20) Maja 1817 roku i Ustawy organizującej b. Radę Stanu z dnia 12 (24) Grudnia 1832 roku, które przepisują osobny porządek podług którego wina i odpowiedzialność Urzędników i Oficjalistów Rządowych dochodzoną być powinna, a tém samém wyroki przez też Sądy wydane, uchylonemi być powinny;

Ztych powodów:

Ogólne Zebranie

Warszawskich Departamentów Rządzącego

Senatu

Zgodnie z wnioskiem Komisji Przygotowawczej, spór jurys-

dykcyjny przez p. o. Gubernatora Cywilnego Gubernii Kaliskiej pod datą 19 (31) Sierpnia 1842 roku Prezydującemu w byłym Sądzie Najwyższej Instancji zapowiedzianny, w sprawie Ewarysta Psarskiego przeciwko Skarbowi, o odpowiedzialność Cywilną za winę Oficjalistów Rządowych przed Sądami Cywilne wytoczonej, za usprawiedliwiony przyjmuje, a w skutku tego wyroki Trybunału Cywilnego Iej Instancji Gubernii Kaliskiej z dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1841 roku i Sądu Appellacyjnego z dnia 10 (22) Listopada 1841 roku w zupełności znosi i sprawę Psarskiego do drogi prostej Administracyjnej odsyła,

Mocą niniejszego wyroku.

Działo się na posiedzeniu Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu,

w Warszawie dnia 24 Lipca (5 Sierpnia) 1844 roku.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej
Mości w Królestwie Polskiem, Generał
Feldmarszałek, Książę Warszawski,

(podpisano) *Hrabia Paskiewicz Erywański.*

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radea Stanu

(podpisano) *Brodowski.*

Za zgodność:

Naczelnny Prokurator,
Rzeczywisty Radea Stanu

(podpisano) *Brodowski.*

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu, Radea Stanu

(podpisano) *Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

p. o. Dyrektora Głównego, Prezdujący

w Kommissyi Rządowej Spraw

Wewnętrznych i Duchownych,

General-Lejtnant,

Senátor *Pisarew.*

Dyrektor Kancellaryi, Radea Stanu

Starynkewicz.

SPIS WYROKÓW

OGÓLNEGO ZEBRANIA WARSZAWSKICH
DEPARTAMENTÓW RZĄDZĄCEGO SENATU

W SPORACH JURYSDYKCYJNYCH WYDANYCH

W NINIEJSZYM ZESZYCIE ZAWARTYCH.

Str.

Wyrok z dnia 28 Października (9 Listopada) 1842 roku, w sprawie małżonków Stark, względem rozwiązania małżeństwa pomiędzy temiż zawartego

3

Wyrok z dnia 23 Stycznia (4 Lutego) 1843 roku, w sprawie Ludwika Józefa Redlich, przeciwko Skarbowi, o wynagrodzenie za podany pomysł kontrolowania przedzy bawelnianej w połączeniu z kontrolą wyrobów z onejże

36

Wyrok z dnia 24 Marca (5 Kwietnia) 1843 roku, w sprawie Malgorzaty z Kominków Taszyńskiej, przeciwko Successorom Kazimierza Smoniewskiego i Skarbowi Królestwa, o posiadanie

(6)
osady zagrodniczej w Mokotowie pod
Nr. 3065 położonej 44

Wyrok z dnia 21 Czerwca (3 Lipca)
1843 roku, w sprawie Księdza Józefa
Wysockiego, przeciwko Urzędowi Le-
śnemu Małagoszcz, w przedmiocie uży-
wania lasku należącego do wsi Jeżo-
wice uposażenie Kościoła w Kurzelo-
wie stanowiącego 57

Wyrok z dnia 6(18) Września 1843
roku, w sprawie Sucessorów s. p.
Wawrzeńca Surowieckiego, przeciwko
funduszowi Edukacyjnemu, o uznanie
zapisu testamentowego tegoż Wawrzeń-
ca Surowieckiego, za upadły 64

Wyrok z dnia 10 (22) Stycznia
1841 roku, w sprawie Skarbu Króle-
stwa, przeciwko Sucessorom Kazimie-
rza i Maryanny małżonków Pędzików,
o posiadanie Wybraniectwa we wsi
Luda położonego 69

Wyrok z dnia 23 Lutego (6 Marca)
1844 roku, w sprawie Karola Szczy-
gielskiego, przeciwko Skarbowi, o znie-
sienie exekucyi administracyjnój za
zaległe raty dzierżawne z dochodów
konsumcyjnych 76

Str.

(6)
Wyrok z dnia 23 Lutego (6 Mar-
ca) 1844 roku, w sprawie Elżbiety
Talman, przeciwko Zgromadzeniu PP.
Sakramentek Warszawskich, o przy-
wrócenie jój do posiadania wieczy-
sto-czynszowego dwóch kolonij we
wsi Macierzysz 84

Wyrok z dnia 27 Maja (8 Czerw-
ca) 1844 roku, w sprawie o zniesie-
nie exekucyi administracyjnój za po-
ki zaległe z placu pustego do Fran-
przka Gaduszewskiego wystosowanój 92

Wyrok z dnia 24 Lipca (5 Sier-
pnia) 1844 roku, w sprawie Ewarysta
Psarskiego, przeciwko Skarbowi, o od-
powiedzialność za szkody jakoby z wi-
ny Officyalistów Rządowych wynikłe 98

